

2690 B

CONFORM CU ORIGINALUL

Parlamentul României
Senat

INTERPELARE

Adresată: Doamnei Vasilica-Viorica DĂNCILĂ - Prim-ministru al României

De către: Doamna Senator, Nicoleta Ramona DINU

Circumscripția electorală: nr. 14, Constanța

Grupul Parlamentar USR

Ședința Senatului din data de: 28.05.2019

Obiectul interpelării: Măsuri pentru stimularea ocupării forței de muncă în sectorul turismului

Stimată Doamnă Prim-ministru,

În urmă cu aproximativ un an am adresat ministrului Turismului o interpelare cu privire la **rezolvarea deficitului de personal din turismul românesc**, punând accent pe activitățile turistice desfășurate în unitățile de profil de la malul Mării Negre.

În cadrul răspunsului primit din partea Ministerului Turismului sunt prezentate doar măsuri care privesc formarea profesională, măsuri care, în opinia mea, ar putea să rezolve doar în parte această problemă și vor produce efecte îndeosebi pe termen mediu și lung.

În ultima parte a anului trecut v-am adresat o interpelare având ca obiect "**Măsuri pentru stimularea dezvoltării turismului**" cu referire la extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 5% pentru operațiunile ce cuprind anumite livrări de bunuri și prestări de servicii. Prin această interpelare v-am solicitat să îmi comunicați dacă la nivelul Guvernului sunt avute în vedere adoptarea și a altor măsuri pentru stimularea și dezvoltarea turismului, printre care am menționat acordarea de facilități fiscale în vederea rezolvării deficitului de forță de muncă din cadrul acestui sector economic. În raport cu aspectele prezentate în cuprinsul interpelării menționate anterior, mi-ați transmis doar punctul de vedere al ministerului cu atribuții în domeniu, respectiv, al Ministerului Turismului, document în care nu se face nicio mențiune cu privire la rezolvarea deficitului de forță de muncă.

Vă aduc în atenție faptul că în anul 2018, în scopul stimulării ocupării forței de muncă în sectorul ospitalității și turismului, am inițiat o propunere legislativă care a vizat scutirea de la plata impozitului pe venit și exceptarea de la plata contribuțiilor de asigurări sociale pentru elevii și studenții cu vârsta de până la 26 de ani, aflați într-o formă de școlarizare, care desfășoară activități

cu contract individual de muncă în profesiunile specifice activităților de turism. Prin punctul de vedere formulat, Guvernul nu a susținut adoptarea acestei inițiative legislative, principalul considerent invocat fiind acela că potrivit dispozițiilor Legii nr.72/2007 privind stimularea încadrării în muncă a elevilor și studenților, cu modificările ulterioare, angajatorii care, pe perioada vacanțelor, stabilite potrivit legii, încadrează în muncă elevi și studenți, beneficiază de un stimul financiar lunar egal cu 50% din valoarea *Indicatorului Social de Referință* al asigurărilor pentru șomaj și stimulării ocupării forței de muncă, în vigoare. Amintesc faptul că valoarea *Indicatorului Social de Referință* este de 500 de lei și, de la instituirea acestui indicator, respectiv din anul 2008, această valoare nu a fost niciodată modificată. Dincolo de valoarea stimulului acordat angajatorului, subliniez faptul că inițiativa legislativă propusă de mine era gândită ca măsură orientată către angajat și nu către angajator, prin crearea premiselor fiscale pentru realizarea unor venituri nete superioare de către elevii și studenții cu vârsta de până la 26 de ani, aflați într-o formă de școlarizare, care desfășoară activități cu contract individual de muncă în profesiunile specifice activităților de turism.

Redau în continuare câteva argumente de ordin economic, dar și social pentru ca măsuri de acest tip să fie transpuse în politicile guvernului.

În România, se previzionează o creștere a afacerilor în sectorul de călătorii și turism pentru perioada 2018-2028, de 2.1% pe an, ajungându-se la 1.5% din PIB total la nivelul anului 2028.¹ În anul 2017, **direct și indirect**, contribuția totală a acestei industrii privind ocuparea forței de muncă a fost de **529.000 locuri de muncă** și 6.3% din total populație ocupată² iar în prezent, această industrie creează în mod **direct, 208.500 locuri de muncă**, reprezentând 2,5% din totalul locurilor de muncă la nivelul întregii economii. România ocupă locul 81 (din 136 de țări studiate) privind resursele umane și piața muncii potrivit Raportului Competitivității Turismului și al Călătoriilor³, *ceea ce reflectă că una dintre cele mai importante provocări în acest sector provine din asigurarea resurselor de muncă necesare funcționării afacerilor.*

Sectorul de călătorii și turism poate să devină un motor puternic pentru asigurarea creșterii incluzive și sustenabile a economiei românești.

Pentru fructificarea acestui potențial de dinamizare a economiei românești este nevoie de viziune și capacitate pentru armonizarea acțiunilor pe termen scurt, mediu și lung. Este nevoie de prioritizări juste astfel încât să se consolideze imaginea și reputația României ca macro-destinație prin prisma satisfacției/experienței vizitatorilor și să se promoveze, la nivel internațional, experiența unică oferită de turismul românesc. Experiența unei călătorii este amplu influențată de

¹ World Travel & Tourism Council, Travel & Tourism Economic Impact 2018 – Romania, <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impact-research/countries-2018/romania2018.pdf>.

² Ibidem.

³ The World Economic Forum, Travel & Tourism Competitiveness Report 2017: Paving the Way for a More Sustainable & Inclusive Future, http://www3.weforum.org/docs/WEF_TTCR_2017_web_0401.pdf.

calitatea serviciilor prestate în favoarea vizitatorilor și, implicit, de numărul suficient și nivelul profesionalismului resurselor umane angajate în turism.

Printre cauzele care concură la menținerea unei situații nefavorabile privind resursele de muncă în turism și dezechilibrul pe acest segment al pieței muncii se numără **discontinuitatea activității** (sezonalitatea) și **lipsa de măsuri active privind stimularea ocupării forței de muncă în acest sector.**

Este nevoie de un sistem coerent de sprijin (pachete de măsuri) atât în favoarea purtătorilor cererii, cât și ai ofertei forței de muncă din turism.

Din păcate, menținerea unui interes politic redus privind dezvoltarea turismului, alături de alocări precare de fonduri publice și disproporționate în cadrul sectorului au condus la o situație fără precedent pe piața muncii, cea mai gravă criză de forță de muncă din ultimii 29 de ani.

Această criză a forței de muncă reprezintă o frână trasă pentru desfășurarea afacerilor în sectorul de călătorii și turism.

În absența unor măsuri imediate, deficitul de forță de muncă se va adânci și reflecta în calitatea mai proastă a serviciilor și în pericolul iminent ca imaginea/reputația României ca macro-destinație să fie compromise cu efecte negative, pe termen lung, greu de estimat.

Astfel, în conformitate cu legislația în vigoare, persoanele fizice, pentru veniturile realizate din salarii și asimilate salariilor prevăzute la art. 76 alin. (1) - (3) Cod Fiscal, ca urmare a desfășurării activității pe bază de contract individual de muncă încheiat pe o perioadă de 12 luni, cu persoane juridice române care desfășoară activități sezoniere dintre cele prevăzute la art. 1 al Legii nr. 170/2016 privind impozitul specific unor activități, în cursul unui an, **nu datorează impozit pe venit pentru veniturile respective**⁴.

Actuala reglementare vizează toate persoanele fizice care realizează venituri din activitățile sezoniere prevăzute de legea nr.170/2016, **sub condiția existenței unui contract individual de muncă încheiat pe o perioadă de 12 luni.**

Caracterul sezonier al unei activități presupune o perioadă care se repetă de la an la an în care anumite activități se impun a fi realizate pe durate relativ fixe în funcție de anotimp (de sezon) sau/și de obiceiuri colective de viață. De regulă, această perioadă nu este mai mare de 3 luni/an, perioadă care coincide și cu vacanța elevilor și studenților din țara noastră iar aceștia **pot fi atrași în activități productive în acest domeniu.**

Desigur, în prezent există anumite reglementări cu vocație generală în ceea ce privește stimularea ocupării forței de muncă⁵, printre care se regăsesc, lapidar și cu titlu general, și absolenții instituțiilor de învățământ.

Elevii și studenții reprezintă un potențial uriaș pentru acoperirea acestui deficit de forță de muncă. Prin crearea unor facilități fiscale eficiente și în măsură să-i atragă în domeniul turismului **se pot diminua considerabil inclusiv efectele negative ale abandonului școlar și migrației către alte țări cu potențial turistic.**

⁴ Articolul 60 punctul 4 din Codul fiscal.

⁵ De exemplu, legea nr. 76/2002 din 16 ianuarie 2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă

Pentru ca aceste resurse de muncă potențiale să fie efectiv atrase în sectorul de călătorii și turism este necesară o derogare de la reglementarea actuală astfel ca să existe facilități fiscale acordate elevilor și studenților cu vârsta de până la 26 de ani, aflați într-o formă de școlarizare, care desfășoară activități cu contract individual de muncă în profesiunile specifice activităților de turism prevăzute de art. 25 al Ordonanței nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România și pentru perioade mai mici sau mai mari de 12 luni.

Considerăm că aceste măsuri vor contribui sistematic și durabil la rezolvarea problemei deficitului forței de muncă în meseriile și funcțiile din activitățile hoteliere și de turism, fiind oportune și necesar a fi parte în cadrul unui *sistem coerent de sprijin al afacerilor în turism.*

În sprijinul celor enunțate anterior câteva idei merită de asemenea să fie subliniate aici. Potrivit celor mai recente date prezentate de Eurostat, în momentul de față suntem pe locul trei în Uniunea Europeană la părăsirea timpurie a școlii. Conform aceluiași organism european, 18,9% dintre tinerii români din intervalul de vârstă cuprins între 18 și 24 de ani renunță la studii. La nivelul Uniunii Europene, suntem depășiți doar de Spania, cu un procent al abandonului școlar de 20,3%, și de Malta, cu 20,1%⁶.

Totodată, cele mai recente date ne arată faptul mai mult de un sfert dintre studenții admiși la programele de studiu de licență și de master nu își finalizează studiile⁷.

Prin urmare, în planul individual al subiecților vizati - elevii și studenții cu vârsta de până la 26 de ani, aflați într-o formă de școlarizare - facilitățile fiscale avute în vedere vor reprezenta stimulente pentru continuarea studiilor și, totodată, vor conferi un cadru de sprijin pentru asigurarea mijloacelor necesare de urmare a studiilor.

Mai mult, măsurile propuse încurajează și mobilitatea ocupațională a forței de muncă și migrarea ei dinspre alte sectoare de activitate către turism, în condițiile unei atractibilități reale și cu efecte benefice asupra PIB-ului României.

Printre efectele așteptate ale unor astfel de măsuri se numără și acelea ca raporturile contractuale de muncă să devină stabile și angajatul sezonier să fie fidelizat.

Discontinuitatea muncii celor care lucrează în meseriile din activitatea hotelieră și de turism reprezintă un dezavantaj în plan individual și un mare risc de a trăi la nivelul pragului de sărăcie pentru acele persoane care rămân fidele ocupării în aceste meserii. Realizarea de venituri pe un număr limitat de luni reprezintă un motiv pentru care aceste persoane vor depune continuu diligențe pentru a-și schimba opțiunile de carieră și a se orienta către domenii care oferă condițiile unei angajări cu contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată. Din aceste motive, atragerea și fidelizarea tinerilor, aflați în diferite forme de școlarizare, către meseriile din activitatea hotelieră și de turism reprezintă o soluție durabilă la problemele exodului forței de muncă din turism către alte sectoare și adâncirii deficitului de forță de muncă în acest sector.

⁶ <http://www.tribunainvatamantului.ro/abandonul-scolar-un-fenomen-care-face-ravagii-in-Invatamantul-romanesc/>

⁷ <http://www.anosr.ro>

În concluzie, turismul este un domeniu care aduce beneficii economice și sociale generale importante⁸.

Se impune existența unei preocupări temeinice pentru asigurarea unui echilibru între costurile individuale și beneficiile economice și sociale generale.

Dezutilitatea generată de o muncă desfășurată în cadență sezonieră trebuie redusă prin acordarea de beneficii la nivel individual prin redistribuția firească a unei părți a beneficiilor economice înregistrate la nivel macroeconomic.

Numai într-o astfel de abordare se pot atinge scopurile fidelizării și profesionalizării resurselor de muncă angajate în sectorul călătoriilor și turismului și reechilibrării pieței muncii pe acest segment.

În caz contrar, se vor manifesta permanent riscurile migrării resurselor de muncă dinspre sectorul călătoriilor și turismului către alte sectoare ale economiei naționale și chiar cel al emigrării.

În considerarea celor menționate anterior, vă rog să îmi comunicați următoarele:

1. Care sunt **măsurile cu efecte pe termen scurt** pentru ameliorarea situației deficitului de forță muncă în sectorul de călătorii și turism adoptate de către guvernul condus de dumneavoastră?
2. Care sunt **măsurile cu efecte pe termen mediu și lung** pentru ameliorarea situației deficitului de forță muncă în sectorul de călătorii și turism adoptate de către guvernul condus de dumneavoastră?
3. Care sunt **măsurile** adoptate de către guvernul condus de dumneavoastră **pentru asigurarea mobilității ocupaționale și migrării sectoriale a forței de muncă în România**, îndeosebi către sectoare economice aflate în creștere, așa cum este și sectorul de călătorii și turism?
4. Care sunt **măsurile pentru încurajarea tinerilor să își înceapă cariere profesionale în România** încă de pe perioada studiilor în sectoare economice aflate în creștere și **pentru temperarea fenomenului de emigrare în rândul acestora**?
5. Care sunt **măsurile adoptate pentru ca tinerii români din intervalul de vârstă cuprins între 18 și 24 de ani să nu renunțe la studii și dacă există un cadru coerent de sprijin pentru asigurarea mijloacelor necesare de urmare a studiilor**?

Solicit răspuns scris.

Data:

Senator,
Dinu Nicoleta Ramona

⁸World Tourism Organization, Exploring the Full Economic Impact of Tourism for Policy Making, http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/unwto_paper_t20_france.pdf